

လုမ်းမှိုင်းလုမ်းဗျာ. (UN)

စေးတီပီးတတ်း ရွင်,သီ,ဗံ,ရှမ်း,လုမ်း

မံ (1325)

မုၣ်လုမ်းငဝ်းဂေၤဆင်းယိင်း(မှိုင်းမာဆေး) ပိုဆဲးကွၢ်,။

စေးတီပီးတတ်း ဂွင်,သီ,ဗေံ,ရှုမ်,လူမ်း; လုမ်းမိုင်းလုမ်းဗျာ. (UN)

မိုင်းဝမ်းထီ 31 လိုခ်ကွက်,တူပ်,ပိုင်, 2001 ဆေ့ ဗုဒ္ဓဲးစပ်းလုမ်းဂွင်,သီ,ဗေံ,ရှုမ်,လူမ်း; လုမ်းမိုင်းလုမ်းဗျာ.စပ် ရူးလုမ်းလုမ်းဗုဒ္ဓဲးလံးလုံဂခ်သီင်းသီင်းသေ တီပီးတတ်းမး စေးတီပီးတတ်း ဂွင်,သီ,ရှုမ်,လူမ်း; စွင်လုမ်းမိုင်း လုမ်းဗျာ. မံ 1325 ဆေ့.ယူ,ယဝ်။ ဆွဲးဂးစေးတီပီးတတ်းကခ်ယမ်း တီပီးတတ်းမးလိုင်းဆေ့ စေးတီပီးတတ်းကခ် (S/ Res-1325) ဆေ့ပီဆေ့စေး တီပီးတတ်းကွခ်တင်းသုတ်း ကခ်ဝံဆေ့ဆွဲးဆွဲးဂီပ်,ဂပ်းယွခ်.ပင်ပွဲးတိုက်းသိုက်းသေလံးတုမ် တိုပ်.ဆိုင်ဆင်းယိုင်းလေးသင်၊ တီးတွခ်ဆင်းယိုင်းစပ် စပ်းပုးဆွဲးဂခ် ခဂးလိတ်းပခ်ရှုဆေ့လေးသင်၊ ဂီပ်,ဂပ်း လွင်းလမ်းယိုခ်ဆေ့ ဆင်,ရှိုပ်တေမခ်း ဂိုမ်းဂျု,စပ်းယာပ်းလေးသင်ကဂျု,လိုင်းဆေ့ယူ,ယဝ်။

ဂွင်,သီ,ဗေံ,ရှုမ်,လူမ်း

- စမးဝုခ်စွပ်းထတ်းသင်စိုခ်း လိုင်းပီဆေ့စေးတီပီးတတ်းစွင် ဂွင်,သီ,ရှုမ်,လူမ်း; လုမ်းမိုင်းလုမ်းဗျာ. မိုခ်ဆင်,မံ 1261(1999) ဝမ်းထီ 25 ၊ လိုခ်ကေးဂတ်းသ် 1999။ မံ 1265 (1999) ဝမ်းထီ 17 ၊ လိုခ် သီပ်,တီမ်, ပိုင်း 1999။ မံ 1296 (2000)ဝမ်းထီ 19၊ လိုခ်ကေး,ပိုင်,လ် 2000 လေး မံ 1314 (2000)၊ ဝမ်းထီ 11၊ လိုခ်ကေးဂတ်းသ် 2000 လိုင်းဆေ့ ကပ်ပုခ်မက်းမံပခ်သေလေး ဝံဆေ့ဆွဲးသွဲး,လုံဆိုင် ကိတ်,ပုးလုတ်း စေး ခဆတင်းစွင်ဗုဒ္ဓဲးဆင်းလိုင်; ဂွင်,သီ,ရှုမ်,လူမ်း;လုမ်းမိုင်းလုမ်းဗျာ. ပိုခ်ကွက်,မိုင်းဝမ်းလုမ်းမိုင်းလုမ်းဗျာ. တု,ဝမ်း သုခ်,လံးဆင်းယိုင်းလေး ဝမ်းလမ်းယိုခ်ဂူးမိုင်းမိုင်း ဝမ်းထီ.(8)လိုခ်မတ်းစို -2000(Sc/6816) ဆေ့သေ လေးသင်၊
- စိုခ်းစမးစုခ်.ထတ်းသင်စိုခ်းစေးပိုခ်ဗေပ်,ပီ,ဂိခ်း(မိုင်းစစ.)စေးလုံစေသီခ်းတင်းဂခ်ခါခ်းလေး မူ,ပိုင်ဝု,တု. မံ(A-52-231) ကခ်ပခ်စေးမခ်းဂီခ်,ဝံဝုး တက်းတေဂီတ်းယူ, ဆေ့ဆေ့လေးသင်၊ လိုပ်သေဆေ့စေးမက်းမံ ဗုဒ္ဓဲးလီ ကခ်ကွက်,ပုးမးဆွဲးမိုင်းပင်ဂုမ်စိုက်းစီး စွင်လုမ်းမိုင်းလုမ်းဗျာ. ပင်ဂုမ်လုင်ဂွခ်,ဗေံ,ရှုမ်. တွခ်းမံ(23)/ ပုးတွဲး ရှပ်စေး " ဝီခ် ဆင်းယိုင်း 2000" ဆေ့ လေးသင်၊
- ဆွဲးပီးရှပ်ပက်, 21(ယု,လု.)ဆေ့ ယု,ရှုးလီက်,စဗေ ယိုင်း/လံး (Gender) သေ ရှုးမီးလွင်းဗေံ,ပိုင်းဂခ်. လွင်းပုက် ပွင်စိုခ်းယို,လေးလွင်းလမ်းယိုခ် (A-S-23/10/REV1)။ ကခ်ပိုင်လုင်မခ်း တွခ်းတု,ဂီပ်,ဂပ်းလွင်းဆင်းယိုင်း လေး လွင်းစွင်စမ် ပတ်စတ်းဆွဲးစေးယိုင်းဂွင်,ဂင်, ဆေ့လေးသင်၊
- ဝံဆေ့ဆွဲးသွဲး,လုံဆိုင် စေးယိုင်းကခ်းလေးမံမီး ကခ်ပုးဆွဲးစွင်လုမ်းမိုင်းလုမ်းဗျာ.လေးတင်းကိတ်,ပုး ပုခ်းဗုဒ္ဓဲး ဂွင်,သီ,ဗေံ,ရှုမ်,လူမ်း; ကခ်မီးယူ,ပုးတွဲးစေးမခ်းဂီခ်, တွခ်းတု,လွင်းဂတ်းယိုခ်လေး မီးလွင်းရှုမ်,လူမ်း;တု,ဂူး မိုင်းမိုင်းဆေ့လေးသင်၊
- ပိုခ်ဗေပ်,ကွက်,လွင်းဝုးမီးတင်းမံးလုံဆိုင် လိုင်းပီဆေ့ဂုခ်းဝမ်းဂုခ်းမိုင်း (ဂမ်ဆမ်ဆင်းယိုင်းလေးလုက်းကွခ်,)၊ ယုခ်ဗုဒ္ဓဲးလု,လွင်းစွင်စမ်ပတ်စတ်း ဆွဲးစေးယိုင်းဂွင်,ဂင်,သေလေး လံးစမ်,တုက်ယက်းယူ,လိုင်းဆေ့သေကမ်,ဂုး ဂုခ်းပံးဗေံလေးဂုခ်းထုက်,တိုက်းရှေး လိုပ်းစံးဝမ်းရှုးဆေးသုခ်လိခ်(IDP)စပ်လိုင်းဆေ့ဂေး လံးစမ်,တင်းလိုင်း ကခ်ပုးဆွဲး ဗေံ,စေးစိုက်,ဂခ်လေး လုမ်းယိုင်းဂွင်,ဂင်,စပ် ဝံပုခ်မံတေဂုခ်းမိုင်း ဆေးတိုင်းတွခ်းမးလိုပ်ဂပ်, လေး ရှပ်.မက်းမံပခ်ဝုး လွင်းလိုင်းဆေ့ ပီဆေ့ကခ်တုမ်တိုပ်တု,ဂခ်ခါခ်းယိုခ်လေး လွင်းထုက်,မေ့စိုခ်းလီဂခ် ဆင်,ရှိုပ်တေမခ်းဂိုမ်းဂျု,စပ်းယာပ်းယူ, ကခ်ဝုးဆေ့ လေးသင်၊

**မာ်းမံာ်တွင်းဂိုမ်း တီးလူဝ်,ဂူမ်းဂံာ်ခိင်စေးမုမ်း မမ်းဂီမ်း,ခိင်ခိင်ဆါ ဂီဝ်,လူဝ်းလွင်းစွင့်စမ်ခိင်စေး
ယိပ်းဂွင်းဂါင်, ကမ်တုမ်တိုဝ် ဆါင်းယိင်း ခလး လုဂ်းကွမ်း,ယိင်းဆုမ်,စပ်**

1. တိုဂ်းသူခိင်ဖုမ်းစပ်းလုမ်းဂူမ်းမိုင်းမိုင်း နှိတ်းစွမ်းမမ်းဂီမ်း, ဆင်,ဂီဝ်ဂံာ်ခိင်ဖုမ်းတီးခိင်တိုင်ဆါင်းယိင်း တေစပ်း
ဂူမ်းပုးလံး ဆမ်တိုဝ်းမုမ်းခိင် လမ်းဂါမ်တိပ်းတတ်းဂူမ်းစပ်းဂူမ်းတွမ်း ဂီဝ်,ဂပ်းလူဝ်းခိင်ဂူမ်းလိုင်မိုင်း၊ ခိင်ဆါးတီး
တွမ်းလိမ်ခလး ခိင်လမ်းဂါမ်လိုင် ဂပ်းဂါ,လူဝ်းမုဂ်လုမ်း ဂူမ်းမိုင်းမိုင်းခလး ဂူင်းလမ်းတွမ်းတု,ဂီတ်,စုးစုး
ဂင်းဂါမ်းတပ်း၊ ဂါမ်စပ်းခိင်လမ်းဂါမ်ခလး ဂါမ်ကမ်စုးစေးစေး ခိင်လွင်းစွင့်စမ် လိုဝ်းဆံ နှိမ်းစေးမမ်းဂီမ်း,
ဂိုမ်းခိင်။
2. ပမ်ခိင်စွမ်း ဖုမ်းဆမ်းခိင်ဂူမ်းလွင်းလွင်း လုမ်းမိုင်းလုမ်းဖုး၊ ဖေ၊ဆမ်ခေတုဝ် ဖိမ်ဂါမ်တိုင်ခိင်နှိတ်းသါင်းလွမ်း
မဂု,ပိုင်ဂါမ်(A/49/587) စွင်မမ်းလမ်း ကမ်ပုးစေးတုဂ်းယွမ်းဝံဝုး-တု,စွမ်း နှိင်ဖုမ်းတီးခိင်တိုင်ဆါင်းယိင်း
စပ်းဂူမ်းနှိတ်းသါင်းပုးဆမ်တိုဝ်းမုး ခိင်လမ်းဂါမ်တိပ်းတတ်းလွမ်းလူဝ်း ဂုးစေးစေးလွင်းစွင့်စမ်ခလး စပ်းလု
နှိတ်းသါင်းလွင်းခိင်ယိမ် ဆမ်။ ။
3. တိုဂ်းသူခိင်စွမ်း ဖုမ်းဆမ်းခိင်ဂူမ်းလွင်းလွင်း ထိမ်ပမ်ခိင်ဆါင်းယိင်းနှိတ်းဂါမ်လွမ်းခိင်လမ်းမမ်းလမ်း၊ မိုမ်ဆင်,
ဖုမ်းတီးခိင်တိုင်(ကထူး)လမ်း,လံးပီဂ်,ပိုင်းစပ်းခလးသင်၊ ကမ်တိုင်တိုင်နှိတ်းသါင်းဆုးဂါမ်တီးခိင်မမ်း လမ်း
(ဖုင်းတီးလမ်း,လံး)စပ်းခလး တုဂ်းယွမ်းတီးလိုဝ်းပိမ်မိုင်းဖုမ်းစပ်းလုမ်းလိုဝ်းဆမ်ဂေး နှိင်,ဂူမ်းပုးဖုမ်းတီး
တိုင်တိုင်စပ်းသိုင်,ထိုင်တီး ဖုမ်းဆမ်းခိင်ဂူမ်းလွင်းလွင်း တု,တေပိမ်,လိမ်းလံးပမ်သံမံာ်လွမ်းပိုင်မမ်း၊ မိင်,ပုတ်းဂမ်
ကပ်ပုမ်းဖုမ်းဂု, ခိုတ်းခိုတ်းလမ်းလမ်း ။
4. လိုဝ်သေဆမ် တိုဂ်းသူခိင်ထိုင် ဖုမ်းဆမ်းခိင်ဂူမ်းလွင်းလွင်း စပ်းလုတိုဝ်းစွမ်းတိုတ်းကမ် တွမ်းဆါင်းယိင်း ခလးလွံး
ထိမ်ယုဂ်ယွင်းဆါင်းယိင်း ကမ်စပ်းဂူမ်းပုးခိင်ဂါမ်လုမ်းမိုင်းလုမ်းဖုး၊ ကမ်ဂါမ်ခိင်ပိုမ်,စမ်, လွင်းနှိတ်းလွမ်း
ဆုးတီး၊ ပိုင်လိုင်မမ်းခိင်စေး ဆုးလိမ်သိုဂ်၊ ခိင်စေး ဖုမ်းလိပ်းနှိမ်းပံးသိုဂ်းစပ် ခလး သိုဂ်းဂါမ်ဖေ၊ ဂူမ်းမိုင်း၊
လိုဝ်းနှိတ်း ဂါမ်သုမ်,လံးသုမ်,ပိမ်ဂူမ်းခလး လိုဝ်းမိမ်ဆမ်လု ဂီဝ်လူဝ်,လုလုလွင်းပိုင်ပိမ်ဂူမ်းဆမ် တိုဂ်း
သူခိင်စွမ်းဂုတိုင်တိုင်ပမ်တု,စပ် ။
5. တိုဂ်းသူခိင်စွမ်း ဂွင်း,သီ,ဖေ,ဂူမ်း,လုမ်း စေးဂါင်လုကမ်ဂမ်,ထိမ်လွံးဂူမ်းနှိတ်းသါင်းလွမ်းခလး ပမ်ခိင်တိုင်,တိုမ်,
လွမ်းလူဝ်းစပ်းဂုလုးတိုင်စုးကမ်,လိပ်,ယိင်း/လံး (Gender) ခိင်ဂါမ်ခိင်ထိင်းသိမ်း လွင်းခိင်ယိမ်ဆမ်
သေခလး တိုဂ်းသူခိင်ပုးဖုမ်းဆမ်းခိင်ဂူမ်းလွင်းလွင်း နှိတ်းပမ်စွမ်းမီးစေးမမ်းဂီမ်း, ဆိုင်ဖိမ်ဂါမ်နှိတ်းသါင်းလွင်း
လွမ်းပိုမ်စမ်,တီးသင်,ထုဂ်, ဆုးတီးလုသေကမ်,ဝုး ပုးတင်းကမ်,လိပ်,စေး ယိင်း /လံး ပိမ်တွမ်းလု တွမ်းဆမ်။
6. တုဂ်းယွမ်းထိုင် ဖုမ်းဆမ်းခိင်ဂူမ်းလွင်းလွင်း နှိင်လွံးထိမ်ပမ်တီးမိုင်းဖုမ်းစပ်းလုမ်းစပ် ပမ်စေးစေးတိုင်
(Guidelines)ခလး ခိုင်းစွင်ကမ်လုဝ်,လု, တိုဝ်းခိင် ပါင်သွမ်ဖိုဂ်းဖုမ်းတု,စုးဂင်း၊ သုမ်,လံးတီးလုဝ်,ဆါင်းယိင်း
ဂီဝ်ပုးတင်းတီးလမ်း,လွင်း တွမ်းဆါင်းယိင်းဂူမ်းပုးခိင် ဂါမ်ထိင်းသိမ်းခလးဂါမ်ပုဂ်ပိုင်လွင်းခိင်ယိမ်တိုင်
သိင်းဆမ် ဖေတ်းမုဂ်,မိုင်းဖုး စပ်းလုမ်းလိုဝ်းဆမ် နှိင်လွံးဂူမ်းပုးခိင် မိုမ်ဆင်,ပါင်သွမ်ပမ်တိုင်ဂူ, လွင်းတင်းပိမ်
ဂီတ်,လိပ်(HIV/AIDS) တီးခိင်ပါင်သွမ်လမ်းခိုဝ်းတိုင်ဂပ်, လိုင်းမိုင်းလုဆမ် တု,သိုဂ်းခလးသိုဂ်း
ဂူမ်းမိုင်း ကမ်ဂါင်နှိတ်းတု,စေးတေပုးသိုဂ်းသေကမ်,ဂုး လိုဝ်ဆမ်တုဂ်းယွမ်းတီး ဖုမ်းဆမ်းခိင်ဂူမ်းလွင်းလွင်း
နှိတ်းစွမ်းဂမ်ဂီမ်မမ်းဂိုမ်း တု,ဂူမ်းမိုင်းကမ်နှိတ်း ဂါမ်လွမ်းလွင်းခိင်ယိမ်စပ် လံးစုပုးဖိုဂ်းသွမ်ပါင်သွမ်
ကမ်မိုမ်ဆင်,ဂမ်။

11. ဝံ့စိုက်၊ လိုက်၊ လမ်း၊ ဆိုက်လွင်းတိုင်းကန်တေ့တီးရှိုး ပွဲ၊ ဝါးစွန်းပန်းတီး၊ ဂူဆီးမီးတိုင်းဖိတ်းလူလုံးလွင်းတိုင်းဖိတ်း
စပ်မီးဆန်းလေးသင်၊ လိုင်းမီးပုဆိုးဖွန်းဆိုက်လွင်းဖိတ်းမူလုံး၊ လာင်းစိုက်ရှိုးသုတ်းသီင်းဆန်း၊ ဆင်၊ ရှိုက်တေပန်းတါမ်၊
စပ်လုံးဆန်းလေးသင်၊ လိုင်းမီးတိုင်းဖိတ်းလူလုံးကန်ထုတ်၊ ဂျ၊ လဝုတ်းစတ်းစွာလွင်းသုန်းလုံးဂူဆီး၊ လိုင်းပုဆိုး၊
ပီဆန်းတိုင်းတိုင်းဖိတ်း မိုင်းဖွင်းယါမ်းတိုက်၊ ပီဆန်းသိုက်းသိုက်ယူ၊ ဆန်း လေးသင်၊ ကိတ်၊ ပုးတင်းပုဆိုး၊ ပီဆန်းလူလုံးတိုက်
ရှာ၊ လာ၊ ဆိုက်ဆင်းယိင်းလေး၊ လုတ်းကွန်၊ ယိင်းဆန်၊ စပ် လူလုံးဂျ၊ မဆန်း၊ လေးသင်.... ကိတ်ဆိုက်လွင်းလိုင်းဆံ့
သေလေး၊ ဝံ့ဆမ် ဆန်း ပန်းရှိုင်းကီးဆိုက် ဖုန်းမီးပုဆိုးဖွန်းလူလုံးပွင်လိုင်းစပ် လွင်းလူဝဲ၊ တျ၊ စရှ၊ ဂင်းရှမ်းတါပံးလုံး
လိုင်းမီးတိုင်းဖိတ်းယူ၊ သေလေး၊ လာင်းပီဆန်းလုံး လုံးစွာပွဲ၊ ဝါးစွန်းလွတ်းကမု၊ ဂျ၊ လိုင်းထုတ်၊ ဂျ၊ လဝုတ်း
မီးတိုင်းဖိတ်း စပ်လိုင်းဆန်း ဆင်၊ ရှိုက်ကမ်၊ မီးလုံးထီင်း ရှိုးပေးမွတ်၊ ဝါးရှာဂျ၊ ဆန်း ။

12. တိုက်းယွမ်းထိုင်တီး၊ ဖုန်းဂိတ်၊ စွင်းစပ် ရှိုးမီးလွင်းဆပ်ထိုင်ဆိုက် မုတ်ဖုင်တူင်၊ ဝုင်းဂူဆီးမိုင်းလေးလွင်းယုမ်၊ ယါမ်
ဖွင်းထိုင်းဆွဲတီးယူ၊ ဂူဆီးပံးဖေးစပ် လေးကန်စပ်ဂေ၊ သာင်းရှိုက်းဝံ့လိုင်းဆန်းလေးသင်၊ ပိုင်လူင်မန်း တီးလူဝဲ၊
ဆင်းယိင်းလေး၊ လုတ်းကွန်၊ ယိင်းဆန်၊ စပ် ကိတ်၊ ပုးတင်း ဖေးယိုင်းကန်စပ်သေလေး၊ စိုမ်းစမေးဝုဆံ့၊ စွပ်း
ထတ်းသာင်စိုမ်း ဖေးတီပံးတတ်း ဂွင်၊ သီ၊ ဖော၊ ရှမ်း၊ လူမ်း မံ၊ 1208 (1998) မိုင်းဝမ်းထို 19 လိုဆ် ဆူဝဲ၊ ဝီမ်၊
ပိုင်းဆန်း ။

13. ပန်းရှိုင်းရှိုးလိုင်းဖုန်းစပ်းရှမ်းပုးစပ်တိုင်းသီင်း ဆွဲးဖိတ်းဂါဆ် ရှပ်းသိမ်း ဂွင်းဂင်၊ လေးသင်၊ ယျဂပီတ်းကန်ပီဆ်
မုတ်၊ လုမ်း လေးသင်၊ ဂါဆ်စိုမ်းစမေးထုတ်၊ မေ့စိုမ်းလီဂန်လေးသင်လိုင်းဆန်း.... ထုတ်၊ လီဝုဆံ့၊ ပုး တီးပီဂ်၊ ပိုင်း ဂန်
လွင်းလူဝဲ၊ ဆင်းယိင်းလေးတိုင်းဂူဆီးလံး လိုင်းကန်ယိပ်းဂွင်းဂင်၊ သေယါမ်းစပ်းပွဲးတိုက်းမေးလေးသင်၊ ကိတ်၊ ပုး
တင်းလွင်းလူဝဲ၊ ဂူဆီးလိုင်း ကန်လုံးပိုင်းကိတ်လွမ်းစပ်ဝံ့၊ လိုင်းဆန်းဂေ၊ ထုတ်၊ လီသိုက်၊ လို ဝုဆ်ထိုင်ပုး ယူ၊ ဆံ့။

14. ကိတ်ဆိုက်ဆွဲးဖိုဆ်လိတ်း စွင်လုမ်းမိုင်းလုမ်းဖျာ၊ တွမ်း(41)၊ ဆွဲးတူင်၊ ဝုင်း မီးသုန်းရှိုက်းသာင်းလုံးဆန်းသေ စိုက်ပွင်
ရှိုက်းသာင်းမေးဂူပွတ်းလိုင်းဆန်း တေလုံးဝုဆ်ဆပ်၊ သွမ်းပုး ကန်တေပီဆ်လွင်းတုမ်၊ တိုက်၊ ဆိုက်ဂူဆီးမိုင်းသေကမ်၊ ဂျ၊
ဝံ့ဆမ်၊ လိုက်းလူပွင်၊ လိုက်ဆိုက်ပိုင်ပီဆ်ဂူဆီးဆင်၊ ဂန်သေ မိုင်းဝုဆံ့၊ ပုးတျ၊ လွဲးထီမ်တူလုံးထိုင်ဆိုက်စပ် လူလုံးကန်
သာင်၊ ထုတ်၊ ဂျ၊ ဆန်းဝံ့ ဆမ်ဆက်းသိုက်၊ လိုပုး လွင်းတီးလူဝဲ၊ ဆင်းယိင်းလေးလုတ်းကွန်၊ ယိင်းဆန်၊ စပ်ကန်လမ်းလွင်း
ဆံ့ဂေ၊ တျ၊ ဝုဆံ့၊ ပုးဆန်း တူဝဲးတမ်းဝံ့၊ ယူ၊ တျ၊ သေ၊ ကန်တေ၊ ဆန်း၊ မက်းမန်းပန်း လုံးဖေးမန်းဂိတ်းထီင်းယူ။

15. ယူ၊ တီးမုတ်၊ လုမ်းဆင်းယိင်းဆွဲးမိုင်းလေး၊ မုတ်၊ လုမ်းဆင်းယိင်းဂူမိုင်းမိုင်း စပ်ဂပ်းသာင်တိုက်းတေ၊ ဝုပိုင်းကပ်၊ ကူဝဲး
ဂန်သေယပ်၊ သိုပ်၊ ဂျ၊ သေလေး၊ သာင်၊ ဆိုင်း ဆွဲးမုတ်၊ လုမ်းဖုန်းတိုင်တူင်ဂွင်၊ သီ၊ ဖော၊ ရှမ်း၊ လူမ်းလိုင်းဆန်းဂေ၊ ရှိုး
ပိုတ်၊ ပင်၊ စဆင်ကိတ်စွင်လုမ်းမိုင်းလုမ်းဖျာ၊ ကန်ပုးလိုက်းဖေးဆိုက် လွင်းတိုင်းရှမ်း ကမ်၊ လီဂ်၊ စဖေယိင်း/လံး
(Gender) သေမိုင်းဝုဆံ့၊ ပုးတျ၊ သုန်းလုံးဆင်းယိင်းစပ်ဆန်း ဆင်၊ ရှိုက်တေမန်းဂိတ်းဆံ့ဆန်းဆံ့ဂျ၊ ယူ။

16. ယွန်လူလုံးပတ်းစာတ်းလွင်းစွင်စမ်ဆွဲးစားယိပ်းဂွင်းဂင်၊ သေ တုမ်တိုက်၊ ပုးဆင်းယိင်းလေးလုတ်းကွန်၊ ယိင်းဆန်၊ စပ်
ဆန်းလေးသင်၊ တွမ်းတီးလမ်းဆင်းယိင်းစပ်းပုးဆွဲးဂါဆ်ဂေ၊ သာင်းလွင်းငမ်းယိတ်းလေး ဆွဲးလီဆ်၊ ပီဆ်ဂါဆ်ငမ်း
ယိတ်းဆန်း လွင်းလီဂ်၊ စဖေယိင်း/လံး (Gender) ထိုင်လမ်း လိုက်းတမ်းရှိုက်၊ လွင်းပီဂ်၊ ပိုင်းတိုင်းရှမ်းထိုင်ဆွဲး
ဂါဆ်ရှာဖေးစားစံ လွင်းစွင်စမ်ပတ်းစာတ်းလေးသင်၊ ဂပ်းဂံ၊ လူလုံးလွင်းလိုင်းဆံ့သေ တျ၊ တေရှိုက်းဖေးလီပံးရှိုမ်း
ကန်ဆိုင်းဆိုက်ဆံ့ တူက်းယွမ်းထိုင်တီးဖုန်းဆမ်းဆွဲး ဂူလွင်းလွင်း စွင်လုမ်းမိုင်းလုမ်းဖျာ၊ ယူ။ လိုက်သေဆန်းကဂူဝဲး
ဆမ်တွမ်း ဖွန်းလီ ကန်လုံးမေးတီးဖေးလီပံးရှိုမ်းဆံ့ စွဲးရှိုးရှိုက်းဖိုဆ်လိတ်းလံးငါဆ် တိုင်၊ ထိုင်တီး ဂွင်၊ သီ၊ ဖော၊
ရှမ်း၊ လူမ်းလေး၊ တူက်းယွမ်းထိုင်မန်းလပ်းထီင်း တျ၊ တေသိုပ်၊ ပိုဆ်စဖေပန်းထိုင် ဖုန်းစပ်းလုမ်းမိုင်း လုမ်းဖျာ၊ စပ်
တိုင်းသီင်း ဆန်းယူ။

သွန်ပန်ပံးရှုမေုလး ပန်စာဝ်,

- ◆ ရှမ်းသီးစှာဂင်းလွင်းစွင့်စမ်ပတိစတ်းလး ရီဝ်းလူလ်းဂါခ်ခးလိတ်း(ကမ်ဆမ်)ဂပ်းဂံ၊လူလ်း ဧးတီပံးတတ်း 1325 ကမ်ထုဂ်၊လီရှုမေုဝံ လိုဝ်းဆမ် သွန်ပန်ပံးရှုမေု တီးဆင်းယိင်းစပ် ။
- ◆ ရီဝ်းဂပ်းလူလ်းပံးရှုမေုလူမ်း လး မိုခ်ဆင်၊ခိုင်းမံကမ်ဂမ်တီမ်ပန်နှိုင်း ကမ်ဆိုင်းသေ ကိုင်ဆိုင်ဧးတီပံးတတ်း 1325 ဆံ တေလ်းတိုဝ်းဂျုလံး လိုင်းရှိုဝ်ကမ်ဝုးဆမ် စပ်းခိုင်ပန်နှိုင်းကွမ်ဂမ်မေးရှုမ်းတုမ်ဂမ်သေ ကုပ်၊ကူဝ်း လတ်း လဂမ်လံး ဆိုင်းစးမုဂ်၊လုမ်းဆင်းယိင်း ကမ်ပီဂ်၊ပိုင်း ဂမ်လံလုမ်း။
- ◆ မိုင်းဖွင်းပိမ်ပွဲးတိုက်းသိုက်းသိုဝ်ယူဆမ် လိုင်းရှိုတ်းရှုလု၊ဆိုင်ဆင်းယိင်း ဆင်၊ရှိုဝ်တေမီးလွင်းတြးဖိင်၊ပိင်းလး လပွဲလွင်းပန်တု၊ကပ်ပုန်းဖွမ်း၊ ပိုင်လုင်မမ်း တု၊စးလိတ်းလွင်းစွင့်စမ် ငှပ်းတု၊ကူဝ်းဂမ်လး စတ်းလ် တု၊မိုခ်ပုဂ်းပွင်ပန်ခိုခ်း ဝံးလင်ပတိစတ်းလွင်းစွင့်စမ်လိုဝ်းဆံ ယုဂ်ယွင်းပန်ဆင်၊ရှိုဝ်ပေးတေဂမ်မိမ်းတိုဝ်းတင်း လွင်းလံးကမ်ပီဂ်၊ ပိုင်းဂမ် လံကမ် လံမိမ်း ။
- ◆ ဆိုင်းဆေးတီးတွမ်းလိမ်ရှပ်းဆံ ကမ်ယွမ်းရှပ်မန်းမန်းလးဂီတ်၊စစစှာဂင်းပန် သုခ်၊လံးသုခ်၊ပိမ်ဂူမ်း၊ဆင်း ယိင်း လးလုဂ်းကွမ်၊ယိင်းဆမ်၊စပ် ဆမ်တေလံးလိပ်းရှိုမ်းပွဲးတုလ်းယူ၊တု၊သေ။

တု၊ဖှင့်သတိလး လွင်းတမ်းဝင်းဖိမ်ဂါခ် သေရှိုတ်းသင်း

တွမ်းတီးလံးရှိုတ်းသင်းဆင်းယိင်း စပ်းရှုမ်းပုးဆိုင်းဂါခ်ဂေု၊သင်းခမ်းယိမ်လးတုဝ်ထုပံးစပ်လိုဝ်းဆမ်သျှံ၊ပုးဆိုင်း ရွင်း ဂါခ်စာဝ်၊သိုဝ်၊သေ စဆမ်မံးစတုဝ် ရှိုဝ်ပိုခ်စးကွမ်၊ဂျု၊ ။

- ◆ ပိုခ်ဖေဝ်၊ကွမ်၊စာဝ်၊
- ◆ ဂပ်းဂံ၊လူလ်းလံးရှိုတ်းလံးသင်းပိုခ်စာဝ်၊
- ◆ ဧးစတေတင်း လွင်းဂါခ်ခမ်းရှိုတ်းသင်း
- ◆ ဖိမ်၊ရှင်းကမ်တိတ်းဖေု လး စိပ်းရှင်းတီးမံတွင်း
- ◆ ကမ်ပုးပုင်၊ရှင်းလးရှင်းလူဆံ့စပ် သျှံ၊ပုးမိုဝ်းသင်၊ထုဂ်၊သေလး တင်း ဝိုပိဝ်စပ် လးဖိုခ်လိဂ်းဖိုခ်လံးစပ် လိုဝ်းဆမ်
- ◆ တု၊လိုဝ်းဖေု၊ပံးရှုမေုကမ်၊ခိုတ်းမိုခ်ပိုခ်းဆမ် ရှိုတ်းကွမ်၊ကမ်မီးပုးရှင်းမီးသိင်၊ ရှင်းတု၊ ကမ်ရွင့်သီ၊တီ၊ဂူမ်၊ (CD-ROM) ကမ်တေသင်၊ထုဂ်၊လိုဝ်းဆံ့၊
- ◆ မိုင်းတီမ်းလွင်းဂပ်းဂံ၊လူလ်းပတိစတ်းလွင်းစွင့်စမ်လိုဝ်းဆမ် လူဝ်၊လံး တီမ်းသျှံ၊ပုး လွင်းပီဂ်၊ပိုင်းတင်းရှမ်ထိုင် ဆိုင်လီဂ်၊စဖေယိင်း/လံး လးသင်၊ ဝံဂင်လ်လွင်းလုဂ်းမမ်းဆိုင်လိုဝ်းဆံ တီမ်းလိဂ်းသုင်၊ထိုင်တီး ရွင်းဂါခ်ရှင်း စာဝ်၊သိုဝ်၊စပ်။
- ◆ ဆင်၊ရှိုဝ်ဆင်းယိင်းတေလံးစပ်းပုးဆိုင်းဂါခ်ဖေု၊ရှုမေုလူမ်းလး ဂါခ်လွင်းခမ်းယိမ်ဆမ် ဖွတ်းရှိုမ်းပန်လုမ်းကမ် တိုတ်းလမ်မံမီး ဆိုင်းဆေးတီး တွမ်းလိမ်လပ်းဂပ်၊ဆမ်၊
- ◆ ဂမ်လွဲးပန်ပိုခ်းဂွင်ဂင် တု၊ဆင်းယိင်းစပ် လိုဝ်းကမ်စတ်းလ်ရှိုတ်းသင်း လွင်းခမ်းယိမ်ယူ၊ တီးဆိုင်း ဆေးတီး ပိမ်ပတိစတ်း လွင်းစွင့်စမ်ယူ၊ လိုဝ်းဆမ် ။

မူ,ပိုင်ဝါ,တၢ. ကဆံတေပေ့.ယွမ်း

- ◆ သူင်,ထိုင်ဗိုခ်လိက်; ဧးတုဂ်းယွမ်းလးဧးယိုခ်းယွမ်းတီး ကဆံမီး ဗးတုဂ်းဂၢမ် ဖုးဆမ်းဆွဲးဂူးလွင်းလွင်း ဂေ့.ပီခ်ဗုးကွမ်ဂွမ် ဂွင်းဂၢမ် ဗးဆံဂၢမ်ထိုင်သိမ်းလွင်းလွင်းယီခ် ကဆံဂွင်လိုဝ်းဝါး ဂျိမ်း -မေ့,ဂီ, ဂူးဂၢမ်,ဆူဝ်, (Jean -Marie Guehenno) ဆဆံ့သူင်,မိုဝ်းလွမ်း ဆင်, ဂွံးလိက်;ကဆံမီးပုးတုးဆံ့သေဂမ်း။

Jean Marie Guehenno
Room S- 3727 B, United nations, New York,
NY 10017

- ◆ ဂပ်းသိုပ်, တိတ်းတေ့,တီးလိုင်ပီခ်ဗုးတီပတ်းတတ်းပဆံ့ဆွဲး လုမ်းမိုင်းလုမ်း ဗုး ဗပ်ဆဆံ့ဂမ်းသိုဝ်း။ (တူဂ်းတီး - <http://www.peacewomen.org/un/basics/map.html>)
- ◆ ဂပ်းသိုပ်,တိတ်းတေ့,တီး ဗုးတၢင်တူင်လိုင်မိုင်း ကဆံစပ်းပုးဆွဲး လုမ်း မိုင်းလုမ်းဗုးဆဆံ့ဂမ်းသိုဝ်း ။ (တူဂ်း-<http://www.peacewomen.org/contacts/conindex/map.html>)
- ◆ ဂပ်းသိုပ်,တိတ်းတေ့,တီး လူင်ပွင်လိုင်မိုင်းလဝ်းဂပ်, ဂပ်းဂါ,လူဂ်းကဆံ့သူင်,ဂျု,တပွဲသိုဂ်း တီးဗးဆံ့ဂၢမ်ထိုင် သိမ်း လွင်းလွင်းယီခ် ဆွဲးလုမ်းမိုင်းလုမ်းဗုးဆဆံ့။
- ◆ ဂွံ့ထုမ်းကုပ်,ကွပ်းဂဆံတီး လုမ်းမုဂ်းလုမ်းလူလွမ်တူဂ်းထိုင် ဂ်,ဂပ်းဂူးဆံးပံးဗေး လုမ်းမိုင်းလုမ်းဗုး (UNHCR) သေခိုခ်းတူဂ်းကဆံ ဗေ့,ဆမ်ဗေ့,တူဂ်းဂ်းသၢင်းဂၢမ်ဗးဆံ့လွင်းဗုးဂပ်း ဆၢင်းယိုင် ဂူးဆံးပံး ဗေးစပ်လွမ်းဆင်,ဧးစးဆသီဆံးတၢင်းစွင်မုဂ်းလုမ်းလူလွမ်တူဂ်းထိုင်ဂ်,ဂပ်းဂူးဆံးပံးဗေး လုမ်းမိုင်းလုမ်းဗုး (UNHCR) စပ်တမ်းဝါး ဝံဆဆံ့။
- ◆ တိုတ်းကဆံတမ်းဝါးမံမီး ဧးစးဆသီဆံးတၢင်းလွမ်းဂဆံတၢင်းဗုးဂ်း ဂၢမ်လွမ်းမုဂ်းလုမ်းလူလွမ်တူဂ်းထိုင် ဂ်,ဂပ်းဂူးဆံးပံးဗေးလုမ်းမိုင်း လုမ်းဗုး.(UNHCR) စပ်ကဆံမီးယုးဆွဲးမိုင်းလဝ်းဂပ်,ဆဆံ့ ဂ်,ဂပ်း လူဂ်းတုခ်း တၢ, လုမ်းလုးတူဂ်းထိုင်လး ဗုးဂပ်းပဆံလုဂ်းကွမ်, ဂူးဆံး ပံးဗေး စပ်ဆဆံ့ ။
- ◆ တိုဂ်းသူခ်းယိုခ်းယွမ်းထိုင် ကမတ်းဗုးစပ်ဆွဲးမိုင်း ဆင်,ဂိုဝ်တေတမ်း ဝါးလံး မံမီးစိုဂ်းလိုဂ် တၢ,ဆၢင်းယိုင်စပ် လွင်းလွင်းယီခ်လး လွင်းဂွမ်,လုမ်းဆဆံ့ တေလံးပုဂ်းတိုခ်း,သူခ်းတုမ်ပုးယုး။
- ◆ ပုခ်းတၢ,ပၢင်သွမ် ဆင်ဂိုဝ်တေမီးမုးတၢင်းဂွမ်ကမ်,လီဂ်,ယိုင်/လံး ဂျု,ဆဆံ့ ဂ်,ဂပ်းကွမ်,စုဂ်းစွင်မိုင်းလွ်းတိုဂ်း ကဆံ ပီခ်လွင်းဂမ်လွ်းတၢ,ဆွဲး ပၢင်သွမ် ကဆံတေထုဂ်,မိခ်းတၢင်းလံးဆးတီးလးဗုးထိုင်လွင်းဂွမ်။
- ◆ ဧးတုဂ်းတတ်းမံ 1325 ဆံ့ဂွဲးပိုခ်ဗုးထိုင်တီး ဗုးတီမံးတမ်းဝါး မူ,ပိုင်ဝါ,တၢ.စပ်လး ဗုးတီပတ်းတတ်းစပ် လိုင်ဆဆံ့။
- ◆ ဧးတုဂ်းတတ်း 1325 ဆံ့ ပိခ်,ပီခ်ဗုး,သု,လဝ်းဂပ်,သေ သူင်,ထိုင်တီး (info@peacewomen.org) စပ်ဆဆံ့။

- ◆ ရိပ်,ဂပ်းလူလုးလွင်းပူဆ်,ပိဆ်ပဂ်းပိုင်မံးမီးဂူးမိုင်းမိုင်း၊ ပူဆ်,ပိဆ် သုဆ်,လံးသုဆ်,ပိဆ်ဆင်းယိင်းလေးလုးကွဆ်, ယိင်းဆုမ်,စပ် လိုဝ်းဆဆ် တေလံးဂိပ်းဂွမ်သဂ်းသေ,မဆ်းတိတ်းတေးလေး တေလံးဂိတ်းလွင်းသါဆ်းစတ်းလိုဝ်းဆဆ်။
- ◆ ဂိတ်းရှ်းရှ်းထိုင်လိင်းလိင်းမုးဆိုင်လွင်းဆင်းယိင်းစပ်စတ်းရှ်းရှ်းသါး ယူ,လိုဝ်းဆဆ် လွမ်းဆင်,လံးသုင်,စာပ်, ငါဝ်းလေး စေးမုဆ်းလိုဝ်းဆ်း (info@peacewomen.org) စပ်ဆဆ်ဂျ,တျ,သေ,။

လွင်းတိတ်းတေး,ဂပ်းသါဆ်းလေး လိတ်းလံးစာပ်,ငါဝ်း

- ◆ တိတ်းတေး,ဂပ်းသါဆ်းလွမ်းမူ,လုမ်းဆင်းယိင်းတါင်,လုမ်းလေး ရှမ်းရှမ်းဂိတ်းသါးလွမ်းစပ်တျ,သေ, ။ (တူလုး-<http://www.peacewomen.org/contacts/conindex.html>)
- ◆ ရိပ်းဂွမ်စေးမုဆ်း လေးသိုပ်,ပိုဆ်းဖေးပဆ် ကဆ်ဂိပ်,ဂပ်းတျ,ဆင်းယိင်းလွင်းငမ်းယိဆ်လေး လွင်းရှမ်း,လုမ်း လိုဝ်းဆ်း။
- ◆ ဂေ,မသိုဆ်,ဂိပ်,ဂပ်းဆင်းယိင်းလေးသင်၊ တါင်းမုဂ်လုမ်းဆင်းယိင်း တါင်,လုမ်းလေးသင်၊ မုဂ်လုမ်းကူလုးလီ လမ်,လွင်း ဂပ်းဂံ,လူလုးမူ,ပိုင် ဝျ,တျ,လေးသင် လိုဝ်းဆဆ်လိတ်းလံးပိဆ်,ပံ,ဂဆ်တါင်းရှူးလေး တူင်ထူပ်း စပ်တီး ဝါင်ဂုမ်(CSW) ။

–စိဆ်းတေး,စေးဖိုမိုတိုမိမ်းသို,ပဆ်ထိုင်,တါင်းဂူဆ်,ရှမ်းထိုင်လဝ်းဂပ်,ဆဆ်, တီး (info@peacewomen.org) ဆဆ်းသေဂမ်း။

{ ပါင်ကုပ်,ကူဝ်းမိုဝ်းဆ်းဂမ်းထီ. 46 ရိပ်,ဂပ်းလူလုးဆင်းယိင်း လွင်းငမ်းယိဆ် လေးလွင်းရှမ်း,လုမ်းသေလေး ပိဆ်တီးလုမ်း ကမ်,လှ်းလူင်ပွင်လိုင်;(NGO) ဂေ,မတီ,ပွင်ဂါဆ်းစပ် စပ်းစိုင်ဂိတ်းကွဂ်းမုးပပုံဆ်ယူ,ယဝ် }

ဖိုဆ်းကိုင်- <http://www.peacewomen.org/un/sc/1325.html>

Translation , Layout & Editing by
Shan Women’s Action Network (SWAN)

မုက်.လုမ်းငဝ်းဂေၤအာင်းယိင်း(မိုင်းမာမ်း)

*မုက်.လုမ်းငဝ်းဂေၤအာင်းယိင်းမိုင်းမာမ်းအံ့ ပီခ်မုက်.လုမ်း အာင်းယိင်းလၢဝ်း နိုဝ်းစဝ်လံာ်လုမ်းကမ်ပိုခ်းဇံးလင် ကမ်,မိုခ်ကမ်အံ့ မးလု.တုမ်ဂွမ်းဂွမ်း သေစွတ်,ဗွတ်းဝံ ပီခ်လုမ်းကွမ်တၢင်းသုတ်း ယူ,ယဝ်။
ဆွဲးငဝ်းဂေၤလုမ်းအာင်းယိင်းအံ့ စဝ်းပးလုမ်းအာင်းယိင်းလိမ်းမီးလွမ်းလီခ် လိခ်လပ်းကမ်ဝံတၢင်း မိုင်းပိခ်းဂလးတေၤစို။ ၊
မိုင်းကိခ်,တီးယးလး မိုင်းထံးအံ့ (11) လုမ်း စဝ်းဂွမ်းပးဝံသေ စတ,လု.ဗွတ်းဂွမ်းမး မိုင်းဝမ်းထီ. 9၊ 12၊
1999 အံ့ယူ,ယဝ်။

*မုက်.လုမ်းငဝ်းဂေၤအာင်းယိင်းမိုင်းမာမ်းအံ့. နှိတ်းသၢင်းတူင်ခိုင်လွမ်းဆွဲးဂၢမ် အင်,ရှိုဝ်လမ်းထၢမ်းအာင်း ယိင်းတေၤစိုခ်း သၢင်းစိုခ်းသုင်မးလး အမ်ဂတ်တီမ်ထုမ်းမးသေကမ်,ဂး တု,တေပုဂ်းပွင်ယုဂ်ယွင်းပခ်အမ်ဂတ်အာင်းယိင်း စလးသင်၊ လုဂ်တီးသုခ်းတုမ်စဝ်းဂှၢမ်၊ လိပ်းဂွမ်းဂိပ်းဂှၢမ်မုခ်း၊ ဂၢမ်ဂိပ်းသိမ်းမံာ်တွင်းဝံလး မဂ်းမံာ်တၢင်း,ဗိုခ်ဝံသေယဝ် သင့်ခိုင်၊ ဂၢမ်တူင်ခိုင်တု,လံးတီးမုခ်,ဂရေ,လီ,မးလးသင်၊ လွင်းငမ်းယိခ်းလး လွင်းစဝ်းဂှၢမ်,မေၤစိုခ်းလီဂမ် စိုခ်းဆွဲးလိပ်းလၢတ်းလးသင် ကိတ်,ပးတၢင်းတွမ်း ဂၢမ်တၢင်း,မိပ်းလိပ်းအံ့ အင်,ရှိုဝ်အာင်းယိင်းစဝ်းပးတူင်ခိုင်နှိတ်း သၢင်းလွမ်း အမ်တိုဝ်းမးလိပ်ဂပ်,အံ့ လုမ်းငဝ်းဂေၤအာင်းယိင်း(မိုင်းမာမ်း) အံ့ စဝ်းလုင်တူင်ခိုင်နှိတ်းသၢင်းလွမ်း ယူ,ယဝ်။

Women's League of Burma (WLB)
PO. Box 413 GPO Chiang Mai 50000 Thailand

wlb@womenofburma.org

www.womenofburma.org

